
Komu a proč překáží akreditační komise

Komu a proč překáží akreditační komise

LIDOVÉ NOVINY

7.3.2012 Lidové noviny Strana 12 Horizont, POLEMIKA, autor:
Jiří Mareš, pracovník Univerzity Karlovy v Praze

V sobotním rozhovoru týdne (Žádné dobro a zlo. Je to souboj klanů, LN 3. 3.) pan premiér Petr Nečas vyjádřil mj. svůj názor na práci akreditační komise. Veřejnost se od něj dozvěděla toto:

1. Musí skončit český jánabráchismus, který funguje v akreditačním řízení, kde hodně rozhodují také subjektivní zájmy a známosti. 2. Hodnocení vysokých škol musí být průběžně součástí akreditací, musí být skutečně velmi hodnověrné. Musí jít o tvrdé a přísné evaluační řízení, které bude vystavovat pravidelné vysvědčení školám a zařazovat je do těch kategorií, které budou také rozdílně financovány. 3. Dosavadní projednávání žádostí o akreditace vyvolává pochybnosti. 4. Jedno ze slabých míst českého vysokého školství je řízení akreditační komise. Nechci hodnotit (řekl premiér), jestli paní profesorka Dvořáková, kterážto se dnes tváří jako bojovník za kvalitu českých vysokých škol, je, jako čelná česká marxistka, nebo není důvěryhodný šéf akreditační komise. 5. Jestli chceme dosáhnout zvýšení kvality, musíme změnit akreditační řízení. I za cenu toho, že to bude stát víc peněz, musíme do hodnocení zapojit zahraniční odborníky.

Pokusím se vysvětlit, jak to doopravdy je.

Jánabráchismus se nekoná Akreditační komise je komisí české vlády. Má 21 členů, kteří reprezentují hlavní vysokoškolské vědní oblasti, a jejími stálými členy vždy byli a jsou jeden až dva zahraniční odborníci, kteří umějí česky a znají české reálie. Třetina komise se v pravidelných intervalech obměňuje. Vláda má tedy možnost ty členy, kteří se neosvědčili nebo vůči nimž má akademická veřejnost věcné výhrady, vyměnit, což se děje.

Komise je pod veřejnou kontrolou. Každoročně Akreditační komise předkládá MŠMT zprávu o své činnosti. Nejde však jenom o domácí hřiště. Česká republika je členem Evropské asociace pro zajišťování kvality ve vysokém školství (ENQA). Právě pod odborným dozorem této asociace bylo provedeno v roce 2010 mezinárodní expertní hodnocení kvality práce české akreditační komise – z osmi evropských kritérií ve třech ČR naprosto splňuje mezinárodní kritéria a v pěti kritériích v zásadě splňuje.

Jak se žádosti vysokých škol posuzují? Aby se vyloučil „jánabráchismus“ a prosazování subjektivních hledisek, vytvořila akreditační komise standardy pro obsahové typy studijních programů, které jsou zveřejněny na webu. Posuzování žádostí je tříступňové. Proto neplatí premiérova formulace, že se žádostem nikdo pořádně nevěnuje a projednání se smrkne na pár minut. Kromě posuzování došlých žádostí akreditační komise kontroluje fungování celých institucí, už teď provádí institucionální hodnocení. To už není hodnocení jen „podle papírů“. Škola sice zpracuje dopředu sebehodnotící zprávu na základě dotazníkového zadání, ale členové účelových pracovních skupin vyjíždějí na místo. V čele akreditační komise je odborník, kterého jmenuje vláda. Mandát prof. Dvořákové z VŠE Praha (od roku 2006) byl pravicovou vládou Petra Nečase opětovně prodloužen v roce 2010. Pan premiér Nečas ji v rozhovoru pro LN charakterizoval jako „čelnou marxistku“. Použitý kádrující obrat je zajímavý dvěma věcmi: velkou mírou devalvace a důrazem na přítomný čas. Znamená to snad, že právě v posledních dnech byla odhalena její aktuální „negativní činnost“? Pokud vím, prof. Dvořáková svou minulost nezatajuje a sama uvádí, že byla do sametové revoluce členkou KSČ. Od

roku 1990 se však věnuje politologii a v jejích pracích za posledních dvacet let marxistická stanoviska nenajdeme. Širší veřejnost ji zná jako osobnost, která systematicky upozorňuje na závažná kvalitativní pochybení v činnosti vysokých škol.

Jak se má v novém zákoně změnit akreditační řízení? Navrhovatelé zákona z MŠMT předpokládají, že zákon zřídí úplně novou instituci – Národní akreditační agenturu. Má to být samostatný správní úřad. Vrcholnou složkou agentury bude akreditační komise. Předsedu a ostatní členy akreditační komise bude opět jmenovat vláda na návrh ministra a v podstatě budou zachována dosavadní kritéria, aby byla zaručena její nezávislost a nestrannost. Rozdíl oproti současnosti bude v tom, že místo ministerstva to bude Národní akreditační agentura, která bude mít konečné slovo v udělování nebo omezování akreditací, v registrování studijních programů nebo odmítnutí registrace, vydávání souhlasu k uskutečňování studijního programu ve spolupráci vysoké školy s právnickou osobou, která není vysokou školou nebo veřejnou výzkumnou institucí.

Co s churavým pacientem?

Zamysleme se nad tím, proč pan premiér zveřejnil své názory právě teď. Je to období, kdy se diskutuje, jak zareagovat na negativní stanovisko akreditační komise k dalšímu fungování plzeňské právnické fakulty. Je to období, kdy vysokoškolská veřejnost protestuje proti věcnému záměru obou nových vysokoškolských zákonů. Je to období, kdy akreditační komise zpřísňuje svůj postup vůči špatně fungujícím vysokým školám, včetně soukromých. Vysoké školy jsou teď v postavení churavého pacienta a mají připraven návrh na novelizaci stávajícího vysokoškolského zákona. Chtějí situaci řešit po předvídatelných krocích (medicínsky řečeno jako internisté). MŠMT chce řešit situaci radikálně – zásadními chirurgickými řezy. Výroky premiéra o akreditační komisi patří k tomuto dilematu. Čím více se zpochybní dosavadní práce komise, tím snadněji se bude obhajovat problematický návrh nového systému, o němž nevíme, jaké procesy rozehrává a jaké dopady (kromě proklamovaných pozitiv) uvede do pohybu.